

ПРВА ОСНОВНА ШКОЛА КРАЉА ПЕТРА II

У УЖИЦУ

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ИЗ ВЕРСКЕ НАСТАВЕ ЗА 6. РАЗРЕД

ШКОЛСКА ГОДИНА 2019/2020.

ПРЕДМЕТНИ НАСТАВНИК:

Ненад Вукајловић

ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС (ВЕРСКА НАСТАВА)

Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православног поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православно веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање.

Задачи наставе православног катихизиса (веронауке) су да код ученика:

- развије отвореност и однос према Богу као другој и другачијој личности у односу на нас, као и отвореност и однос према другом човеку као икони Божијој, личности, такође, другачијој у односу на нас, те да се између ове две релације оствари узајамно зависна веза (свест о заједници);
- развије способност за постављање питања о целини и најдубљем смислу постојања човека и света, људској слободи, животу у заједници, феномену смрти, односу с природом која нас окружује и друго, као и одговарање на ова питања у светлу православне хришћанске вере и искуства Цркве;
- изгради способност дубљег разумевања и вредновања културе и цивилизације у којој живе, успона и падова у историји човечанства, као и достигнућа у разним областима стваралаштва (при чему се остварује комплементарност с другим наукама);
- помогне у одговорном обликовању заједничког живота с другима, успостављањем равнотеже између властите личности и заједнице, у остварењу сусрета са светом (с људима различитих култура, религија и погледа на свет, с друштвом, с природом) и с Богом;
- изгради уверење да су свет и све што је у њему створени за вечност, да су сви створени да буду причасници вечног живота, али да се то може остварити само ако човек своју слободу као дар Божији изражава као заједништво са Богом и другим људима, те да из те перспективе код ученика развије способност разумевања, преиспитивања и вредновања сопственог односа према другом човеку као непоновљивом бићу и икони Божијој и према творевини Божијој и изгради спремност на покајање.

Садржаји наставе православног катихизиса

- распоређени су по линеарно-концентричном принципу. То значи да се у сваком разреду бирају одређени, раније уведени, садржаји, а затим се у оквиру сваке од тема, које ће се током дате године школовања низати у једном следу једно за другим врши реализација претходно стечених знања и формираних вештина. Наравно, у сваком разреду уводе се и потпуно нове теме, које ће послужити као ослонац за надограђивање знања у наредним разредима. След тема је у нижим разредима силазни (десцендентни), односно базира се на излагању материје према психолошкој приступачности, док је у вишим разредима основне школе узлазни (асцендентни), дакле, темељи се на начелима теолошке научне систематике.

Оперативни задаци

Ученици би требало да:

- изграде свест о томе да Бог општи са светом у Литургији кроз Исуса Христа;
- уоче да је Христос Богочовек;
- уоче да је Исус Христос, иако физички одсутан, присутан у Литургији;
- уоче да је Христос корпоративна личност;
- запазе да у Цркви нико не може да постоји сам за себе, без заједнице са свима;

Садржај програма

- Црква је конкретна литургијска заједница ;
- Литургија је заједница многих људи и природе са Богом Оцем кроз једног човека – Христа;
- Христос као јединство Бога и човека;
- Структура Литургије (Епископ, свештеници, ђакони и народ);
- Христос је присутан у Литургији као служитељ који приноси природу Богу Оцу;
- Црква као икона Раја и будућег Царства;
- Одбијање првог човека Адама да сједини створену природу с Богом (човеков пад и последице тога – првородни грех);
- Црква у хришћанској архитектури (православни храм и литургијска структура);
- Праћење литургијско–богослужбеног циклуса;
- Упознавање са садржајем Светог Писма и Житија Светих;
- Упознавање са православним уметничким наслеђем.

ГЛОБАЛНИ ПЛАН РАДА ВЕРСКЕ НАСТАВЕ ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД ШКОЛСКЕ 2019/2020. ГОД.

Назив предмета: ВЕРСКА НАСТАВА

Укупан фонд часова: Један час недељно; 36 часова годишње.

Редни број теме	Тема/област	обрада	понављање	вежбе	систематизација	укупно	МЕСЕЦИ									
							IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
I	УВОД	1	-	-	-	1	I									
II	ПРИПРЕМА	3	2	-	-	5	II	II								

	СВЕТА ЗА ДОЛАЗАК СИНА БОЖИЈЕГ						3	2								
III	УВОД У НОВИ ЗАВЕТ	3	2	-	-	5		III 3	III 2							
IV	БОГОЧОВЕК – ИСУС ХРИСТОС	12	3	-	2	17			IV 2	IV 4	IV 3	IV 2	IV 4	IV 2		
V	ЦРКВА ДУХА СВЕТОГА	5	2	-	1	8								V 2	V 4	V 2
УКУПНО	5	24	9	-	3	36	4	5	4	4	3	2	4	4	4	2

Праћење начина остваривања циљева и стандарда постигнућа:

- Праћење рада на часу;
- Вредновање самосталног рада ученика;

Рд.бр. теме	Тема/област	бр. часова	Исходи	Међупредметна повезаност	Међупредметна компетенција
I	УВОД	1	<p>По завршетку теме ученик ће моћи да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 6. разреда основне школе; • моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. 	<ul style="list-style-type: none"> • српски језик • историја 	<p>Компетенција за учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Компетенција за целоживотно учење – уме да процени степен у ком је савладао претходно градиво.</p>
II	ПРИПРЕМА СВЕТА ЗА ДОЛАЗАК СИНА БОЖИЈЕГ	5	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да каже да су Јевреји пред долазак Месије били под Римском окупацијом и да су међу њима постојале поделе; • моћи да препозна да су Јевреји очекивали Месију на основу старозаветних пророштава; • моћи да преприча 	<ul style="list-style-type: none"> • Географија (регионална географија Европе; Опште географске одлике Европе) • (демографске и географске одлике средине за које се везује радња дате наставне јединице) 	<p>Компетенција за учење - рад са подацима и информацијама - Комуникација</p> <p>-користи могућности ваншколског учења, негује и развија лична</p>

			<p>живот Светог Јована Претече и Крститеља Господњег и каже да је он припремао народ за долазак Христа;</p> <ul style="list-style-type: none"> моћи да доживи врлински живот и покајање као припрему за сусрет са Христом. 	<ul style="list-style-type: none"> Историја (средњи век, хришћанство) 	интересовања.
III	УВОД У НОВИ ЗАВЕТ	5	<ul style="list-style-type: none"> моћи да закључи да је доласком Исуса Христа Бог склопио Нови Завет са људима; моћи да наведе неке од новозаветних књига и околности њиховог настанка; моћи да пронађе одређени библијски одељак; моћи да каже да се Библија користи на богослужењи-ма; моћи да именује Јеванђелисте и препозна њихове иконографске симболе; бити подстакнут на читање Светог Писма. 	<ul style="list-style-type: none"> Биологија Српски језик Грађамско васпитање Историја (средњи век, хришћанство) 	<p>Решавање проблема</p> <p>Вештина комуникације- чува језички идентитет.</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Рад са подацима и информацијама – користи ИТ за чување, презентацију и основну обраду података. Одговорно учешће у демократском друштву.</p>
IV	БОГОЧОВЕК – ИСУС ХРИСТОС	17	<ul style="list-style-type: none"> моћи да преприча догађај Благовести и да препозна да је то „почетак спасења,,;”; моћи да препозна службу анђела као гласника и служитеља Божијих; моћи да препозна Богородичино прихватање воље Божије као израз слободе; моћи да уочи да је за разлику од Еве, Богородица послушала Бога; моћи да преприча 	<ul style="list-style-type: none"> Српски језик Историја Музичка култура (певање песама по слуху и са нотног текста) 	<p>Сарадња</p> <p>-Естетичка компетенција</p> <p>Вештина сарадње – конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе.</p> <p>-активно слуша и поставља релевантна питања.</p>

			<p>неке од догађаја из живота Пресвете Богородице и повеже их са Богородичиним празницима;</p> <ul style="list-style-type: none"> • моћи да преприча библијски опис Рођења Христовог; • моћи да препозна да је Христос дошао на свет да сједини Бога и човека; • моћи да преприча библијски опис Христовог крштења, поста и кушања; • моћи да препозна да су Христова чуда израз Његове љубави према људима; • моћи да увиди разлику између старозаветног закона и новозаветних заповести о љубави; • бити подстакнут да прихвати Христа за свој животни узор; • моћи да преприча догађаје Васкрсења Лазаревог и Уласка у Јерусалим; • моћи да увиди контрадикторност између очекивања јеврејског народа спрам Христове личности; • моћи да хронолошки наведе догађаје Страсне седмице; • моћи да преприча библијски опис Тајне Вечере и у приносу хлеба и вина препозна Свету Литургију; • моћи да преприча библијски опис Христовог Страдања и Васкрсења; • моћи да кроз тумачење тропара Христовог Васкрсења препозна да је Христос победио смрт и омогућио свима васкрсење из мртвих. 	<p>Вештина за живот у демократском друштву – промовише позитивне вредности друштва у различитим активностима.</p>
--	--	--	---	--

V	ЦРКВА ДУХА СВЕТОГА	8	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да преприча догађаје Вазнесења и Педесетнице; • моћи да каже да је силаском Духа Светог на апостоле рођена Црква Христова; • моћи да именује неколико светих апостола и наведе неке од догађаја из њиховог живота; • моћи да уочи да су у Римском царству хришћани били гоњени и наведе неке од примера мучеништва; • моћи да објасни значај доношења Миланског едикта; • моћи да усвоји вредност толеранције међу људима различитих верских убеђења. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ликовна култура • Свакодневни живот у прошлости (свакодневни живот у средњем веку) • Историја (Источно римско царство, Цариград • (Јерусалим, Цариград, свакодневни живот Цркве). 	<p>Естетичка компетенција</p> <p>Компетенција за учење - рад са подацима и информацијама –</p> <p>Комуникација</p> <p>Естетска компетенција – препознаје естетске елементе у различитим контекстима као што су:</p> <p>уметничко стваралаштво, национална и светска природна и културна баштина, језичка култура.</p>
			•	•	

НАЧИН И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА (ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО УПУТСТВО)	НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА (евалуација наставе)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Упознавање ученика са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада; 2. Комбиновање више врста дидактичког материјала; 3. Илустрација, шеме, мапа ума; 4. ППТ презентације; 5. Коришћење веб алата; 6. Тестови; 7. Видео записи са питањима; 8. Анализа литературе; 9. Израда ППТ презентације; 10. Израда паноа; 11. Кратка предавања од стране ученика; 	<p>Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.</p> <p>Домаћи задатак и писана провера.</p> <p>Евалуацију наставе наставник ће остварити још на два начина:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкете евалуационих листића; • Провером знања које ученици усвајају на часу и испитивањем ставова. <p>Оцењивање Непосредно опиисно оцењивање</p>

<p>12. Самоевалуација и евалуација;</p> <p>13. Реализација наставе у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава;</p> <p>14. Прилагођавање тема узрасту ученика, њиховим интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији;</p> <p>15. У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу;</p> <p>16. Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједичарење са ближњима и Богом.</p>	<p>ученика може се вржити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Усмено испитивање; • Писмено испитивање; • Посматрање понашања ученика.
---	---

Напомена:

- Оно што је најважније и што је основни циљ катихизиса јесте то да ученици постану чланови Литургијске заједнице. Јер, Литургија, као живо присуство Христа и као икона вечног постојања природе и човека, треба да дâ основ, односно да оцрквени и да дâ смисао нашем историјском живљењу. Зато треба, кад год је то могуће, ученике доводити, или упућивати на Литургијска сабрања.
- У току сваке године, конкретно пре свих наилазећих великих празника, како Господњих, тако и Богородичиних и светитељских, треба упознати ученике са историјом настанка празника и садржином догађаја који се слави.
- Кад је реч о светитељским празницима посебну пажњу треба обратити Србима светитељима: Св.Сави, Св.Симеону, на празник Видовдан итд. Ученици би требало да се упознају и с личностима светитеља које славе као Крсну славу.
- Такође, пре почетка Васкршњег поста, треба упознати ученике с његовом садржином и циљем, као и са богословском подлогом поста, и његовом важношћу за човека.

Планиране активност у оквиру Верске наставе:

- Посете парохијском храму Св. Великомученика Георгија;
- Причешћивање ученика уз Божићни и Васкршњи пост, као и за парохијску славу Св. Великомученика Георгија;
- Одлазак у Цркву на Литургију (недеља, Велики празници);
- Божићни вашар и Вашар за Врбицу (парохијски храм или простор школе);

- Светосавска академија у парохијском храму;
- Васкршња продајна изложба осликаних јаја и дечијих радова у хуманитарне сврхе;
- Посете музејима;
- Хуманитарне акције;
- Приредбе;
- У оквиру теме „Црква у хришћанској архитектури“ прављење макета и делова одежди свештене хијерархије;
- У оквиру теме „Задужбине Немањића“ прављење макета манастира;
- У оквиру теме „Празници Цркве и народни обичаји“ израда плаката и календара.